

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

02 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:

președinte
judecători

Iurie DIACONU
Liliana CATAN
Ion GUZUN

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Drăniceru Vasile în comun cu inculpatul, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2021, în cauza penală privindu-l pe

ȘEREMET Ion XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 28.03.2019– 19.10.2020;

Instanța de apel: 18.11.2020– 10.02.2021;

Instanța de recurs: 19.04.2021 – 02.06.2021.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din 19 octombrie 2020, procesul penal de învinuire a lui Șeremet Ion în temeiul art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost încetat în legătură cu existența circumstanțelor care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

Solicitarea procurorului de a incasa cheltuielile judiciare de la inculpat, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, a constatat că, Șeremet Ion se învinuia de săvârșirea cu vinovăție a infracțiunii de confecționare și deținere a documentelor oficiale false, adică de faptă prejudiciabilă prevăzută de legea penală și pasibilă de pedeapsă penală, în următoarele circumstanțe.

În luna septembrie 2016, Șeremet Ion, urmărind scopul obținerii cărții de identitate românești false, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată spre atingerea scopului stabilit, prin intermediul unui anunț plasat la o stație de troleibuze, a făcut cunoștință cu o persoană neidentificată de către organul de urmărire penală, care contra sumei de 800 euro, s-a angajat să-i confecționeze actul solicitat.

În acest scop, în aceeași perioadă, acționând conform planului prestabilit, s-a întâlnit cu persoana neidentificată, pe XXXXX, achitându-i prima tranșă în sumă de 400 euro, totodată transmițându-i datele sale de identitate și câteva fotografii cu imaginea sa.

Ca rezultat al înțelegerii avute, în perioada lunii aprilie 2017, Șeremet Ion a transmis persoanei neidentificate, a doua tranșă în sumă de 400 euro, în schimb primind, o carte de identitate românească falsă, seria XXXXX, emisă de XXXXX, valabilă până la XXXXX, pe care era imprimată fotografia acestuia, având numele Șeremet Ion, domiciliul în XXXXX, pe care a deținut-o până la XXXXX, când a fost depistată în portmoneul ultimului, la punctul de trecere a frontierei „Albița”, pe sensul de intrare în România a persoanelor fizice.

Faptul falsificării fiind confirmat prin raportul de expertiză judiciară nr.34/12/1-R- 4377 din 03.10.2018, potrivit căruia cartea de identitate cu seria XXXXX, eliberată de XXXXX, pe numele Șeremet Ion, nu a fost confecționată la întreprindere poligrafică specializată în confecționarea blanchetelor de documente și nu corespundea blanchetelor tip eliberate de autoritățile României.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a-l recunoaște vinovat pe Șeremet Ion de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 600 u.c., echivalentul a 30.000 lei și a încasa de la Șeremet Ion sub formă de cheltuieli judiciare suma de 2100 lei, pentru efectuarea raportului de expertiză nr.34//2/1-R-4377 din data de 03.10.2018.

În motivarea apelului procurorul a invocat următoarele:

- instanța de judecată a reținut că, la materialele cauzei penale lipsește rezoluția de preluare a urmăririi penale, emisă de Procurorul General, prin care ar fi fost admisă cererea de preluare a urmăririi penale, care urma să cuprindă încadrarea juridică a faptei conform Codului penal al RM și dispoziția de transmitere a dosarului spre efectuare a urmăririi penale către organul competent, fapt care ducea la nulitatea absolută a actelor procedurale adoptate de către organul de urmărire penală, prin prisma prevederilor art. 251 Cod de procedură penală;

- acuzarea de stat considera neîntemeiate argumentele instanței de judecată, ori procedura de preluare a urmăririi penale de la autoritățile României a fost efectuată în strictă conformitate cu prevederile capitolului IX din Codul de procedură penală și capitolul III din Legea nr.371 din 01.12.2006, cu privire la asistența juridică internațională în materie penală;

- deși urmărirea penală era începută în cadrul cauzei penale nr. 346/P/2018, intentată de autoritățile din România, Șeremet Ion nu a avut statut procesual similar cu acel de bănuț sau învinuit prevăzut de Codul de procedură penală a Republicii Moldova pe acea cauză penală, din care considerent la data de 30.07.2018, procurorul-șef al Secției asistență juridică internațională a Procuraturii Generale a RM a expediat prin scrisoare în adresa Procuraturii r-nul Rezina, materialele parvenite de la autoritățile judiciare ale României, cu mențiunea privind examinarea în ordinea art. 274 Cod de procedură penală;

- nu pot fi reținute argumentele instanței de judecată potrivit cărora se atestă nulitatea absolută a actelor procedurale adoptate de către organul de urmărire penală, pe cauza penală nr. 2018280235, potrivit prevederilor art. 251 Cod de procedură penală, din motiv că au fost încălcate prevederile legale referitoare la competența după materie și la sesizarea instanței;

- urmărirea penală în cauza penală a fost începută de Secția de urmărire penală al IP Rezina, ulterior continuarea urmăririi penale conform competenței a fost expediată către Secția de urmărire penală al IP Centru a DP a mun. Chișinău, ultima fiind potrivit art. 257 și 266 Cod de procedură penală, competență material în vederea efectuării urmăririi penale în cazul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal;

- dacă și a fost încălcată competența după materie sau persoană de către procuror, actul de sesizare a instanței este valabil și instanța este obligată să examineze cauza în baza probelor administrate nemijlocit în fața judecății;

- respectivele mijloace de probă, chiar dacă și au fost colectate și fixate de un organ de urmărire necompetent, pot fi administrate și verificate independent la etapa judecății;

- instanța de judecată fără a se expune asupra condamnării sau achitării inculpatului a încetat procesul penal de învinuire a acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - existența altor circumstanțe care condiționează pornirea urmăririi penale și tragerii la răspunderea penală.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2021, apelul procurorului a fost admis, s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță potrivit căreia,

Șeremet Ion a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod Penal și i s-a aplicat pedeapsa de 600 u.c., ceea ce constituie 30.000 (treizeci mii) lei.

S-au încasat de la *Șeremet Ion* cheltuielile de judecată de 2100 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare. Corpul delict s-a dispus a fi nimicit, după rămânerea deciziei definitive și irevocabile.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a reținut că, la materialele cauzei penale lipsea rezoluția de preluare a urmăririi penale, emisă de Procurorul General, prin care ar fi fost admisă cererea de preluare a urmăririi penale, care urma să cuprindă încadrarea juridică a faptei conform Codului penal al RM și dispoziția de transmitere a dosarului spre efectuarea urmăririi penale către organul competent, fapt care duce la nulitatea absolută a actelor procedurale adoptate de către organul de urmărire penală, prin prisma prevederilor art. 251 Cod de procedură penală.

În acest context, instanța de apel a considerat neîntemeiată aprecierea primei instanțe, ori procedura de preluare a urmăririi penale de la autoritățile României a fost efectuată în strictă conformitate cu prevederile capitolului IX Cod de procedură

penală și capitolul III din Legea nr.371 din 01.12.2006, cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.

Instanța de apel a reținut că, la data de 19 iunie 2018, de către autoritățile României, a fost adresată către autoritățile judiciare din Republica Moldova, o cerere prin care s-a solicitat transferul procedurii penale în Republica Moldova în dosarul penal cu nr.346/P/2018, privind săvârșirea infracțiunii de complicitate de fals material în înscrisuri oficiale, fapta prevăzută și pedepsită de art. 48, raportat la art. 320, alin.(1) Cod penal al României.

În contextul Regulamentului aprobat prin ordinul Procurorului General al RM nr. 44/7.1 din data de 28.09.2018, urmărirea penală în privința cetățenilor proprii, în caz de acceptare a preluării urmăririi penale, va fi efectuată conform legislației procesual - penale naționale. Secția de asistență juridică internațională odată cu recepționarea cererii autorităților străine competente cu privire la preluarea urmăririi penale: verifică materialele anexate și propriu zis cererea sub aspectul corespunderii cerințelor de formă și conținut, stipulate în actul internațional; apreciază temeinicia cererii de efectuare a urmăririi penale; dacă cererea este întemeiată și urmărirea penală nu a fost începută de statul solicitant, sau, deși, a fost începută urmărirea penală, însă pe caz nu există persoană cu statut procesual similar celui de bănuit sau învinuit prevăzut de Codul de procedură penală a Republicii Moldova, va propune Procurorului General sau adjuncților săi transmiterea materialelor parvenite procuraturii teritoriale sau specializate pentru examinare conform prevederilor art. 274 Cod de procedură penală. Totodată, în pct.12.6 al ordinului, se stipulează că în cazul examinării materialelor parvenite spre preluarea urmăririi penale în baza art. 274 Cod de procedură penală, și luării unei decizii de începere a urmăririi penale, Procuraturile teritoriale și specializate urmează să-și verifice competența, iar în caz de necesitate să solicite stabilirea acesteia.

Deși urmărirea penală era începută în cadrul cauzei penale nr. 346/P/2018, intentate de autoritățile din România, Șeremet Ion nu a avut statut procesual similar cu acel de bănuit sau învinuit prevăzut de Codul de procedură penală a Republicii Moldova pe acea cauză penală, din care considerent la data de 30.07.2018, procurorul-șef al Secției asistență juridică internațională a Procuraturii Generale a RM a expediat prin scrisoare în adresa Procuraturii raionului Rezina, materialele parvenite de la autoritățile judiciare ale României, cu mențiunea privind examinarea în ordinea art. 274 Cod de procedură penală, ulterior a fost pornită cauza penală.

În atare condiții nu era necesară Rezoluția Procurorului General privind preluarea urmăririi penale cu încadrarea juridică a faptei conform Codului penal al RM și dispoziția de transmitere a dosarului spre efectuarea urmăririi penale către organul competent. Or, oportunitatea începerii urmăririi penale în cazul dat a fost efectuată de către organul de urmărire penală al IP Rezina, realizând și calificarea oficială a faptei potrivit art. 361 Cod penal al RM, iar ulterior prin ordonanța din 09.08.2018, fiind stabilită și competența privind efectuarea urmăririi penale de către Procuratura mun. Chișinău.

Instanța de apel cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludentei, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit ca acțiunile inculpatului cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2), lit. b) Cod penal.

Versiunea cu privire la nevinovăția inculpatului este combătută prin ansamblul probator administrat în prezenta cauză penală, care confirmă că inculpatul a folosit un document oficial fals ce îi acordă drepturi.

Astfel, s-a constatat în acțiunile inculpatului folosirea documentelor oficiale false și anume cartea de identitate Română cu XXXX, pe numele lui Șeremet Ion, circumstanțe stabilite prin raportul de expertiză nr. 34/12/1-R-4377 din 03.10.2018. Latura subiectivă s-a realizat prin vinovăție exprimată prin intenție directă or, în acest sens, s-a stabilit cert, că Șeremet Ion cu intenție directă deținea cartea de identitate Română cu XXXXX când a fost depistată în portmoneul său la punctul de trecere a frontierei „Albița”, pe sensul de intrare în România a persoanelor fizice, cu scopul de a-i fi acordate drepturi, în cazul de față cele prevăzute pentru cetățenii statului România.

Argumentul inculpatului referitor la faptul că, acesta nu cunoștea că cartea de identitate este falsă, a fost combătut prin însăși declarațiile acestuia care în cadrul ședinței de judecată a recunoscut că „... *la primirea actului i s-a părut ceva dubios...*”, or s-a reținut în acest sens, că asupra procedurii de perfectare a actului de identitate a oricărui stat, în cazul de față România, există o reglementare legală, pentru exercitarea atribuțiilor pe perfectare a actelor de identitate există organe specializată, iar în cazul dedus judecății inculpatul a folosit o cale ilegală, menționând expres că a văzut un „*anunț în stație de troleibuze...*”, „*a apelat la o persoană necunoscută...*” care cel puțin nu era angajat oficial în domeniu. Instanța de apel a reținut și scopul urmărit de către inculpat, or ultimul avea nevoie să-și perfecteze actele în regim de urgență, pentru a pleca peste hotarele țării.

Subiectul infracțiunii prevăzute, de art. 361 alin. (1) Cod penal, în conformitate cu prevederile art. 21 alin. (1) Cod penal, este persoana fizică care a atins vârsta de 16 ani la momentul comiterii infracțiunii, condiție întrunită în speță.

Astfel, prin totalitatea probelor cercetate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală și apreciindu-le în sensul art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, instanța de judecată a constatat vinovăția lui Șeremet Ion în comiterea infracțiunii, prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

În acest context, nu s-au reținut argumentele instanței de judecată potrivit cărora se atesta nulitatea absolută a actelor procedurale adoptate de către organul de urmărire penală din RM, pe cauza penală nr. 2018280235, potrivit prevederilor art. 251 Cod de procedură penală, din motiv că au fost încălcate prevederile legale referitoare la competența după materie și la sesizarea instanței.

Referitor la pedeapsa stabilită, în conformitate cu prevederile art. 61, 75 Cod penal, s-a reținut că infracțiunea comisă face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, conform art. 16 alin. (2) Codul penal, circumstanțe atenuante și circumstanțe agravante nu s-au stabilit. Prin urmare, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel de înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, instanța de apel a considerat că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă, în mărime de 600 u.c., ceea ce constituia 30.000 lei.

Cu referire la corpul delict - blancheta cărții de identitate Române cu seria XXXXX, pe numele lui Șeremet Ion, urma a fi nimicită, după rămânerea deciziei definitive și irevocabile.

Cu referire la cheltuielile judiciare, instanța a remarcat că, încasarea sumei nominalizate din contul inculpatului este una justificată și întemeiată or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Drăniceru Vasile în comun cu inculpatul au atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea totală a deciziei, pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de achitare potrivit art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea recursului declarat recurenții au indicat că:

- decizia este vădit ilegală, inclusiv din motive de aplicare eronată a legii, chiar neglijarea normelor de drept material și procedural, ce a condiționat încălcarea drepturilor fundamentale ale inculpatului la un proces echitabil;

- instanța de apel nu a reținut neglijarea de către organele de urmărire a prevederilor art. 113 Cod penal, ce ține de calificarea infracțiunii, corespunderea exactă între semnele faptei și semnele componentei infracțiunii, calificarea oficială la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători;

- potrivit art. 37 alin. (3) Legea nr. 371-1.12.2006 Procurorul General urma să decidă preluarea urmăririi penale printr-o „Rezoluție”. O astfel de rezoluție nu există, însă din cele constatate ulterior rezultă că s-a preluat.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În speță se reține că, apărarea nu a contestat cu apel sentința instanței de fond privind încetarea procesului penal în privința lui Șeremet Ion, astfel fiind de acord cu soluția instanței de fond prin care s-a încetat în legătură cu existența circumstanțelor care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

Potrivit prevederilor art. 420 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel ca instanțe de apel, *însă nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărorva persoanele indicate în art. 401 nu au folosit calea apelului* ori au retras apelul, dacă legea prevede această cale de atac. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația.

În corespundere cu dispoziția art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate corespunzător.*

Ca temeiuri de casare au fost invocate de avocatul Drăniceru Vasile în comun cu inculpatul, prevederile pct. 8), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, însă ultimele urmează a fi respinse ca nefondate pe motiv că, recurenții au invocat formal temeiurile respective fără a le motiva prin prisma cărorva erori depistate în decizia atacată. Colegiul menționează că în situația dată nu este clară poziția recurenților, or ultimii menționând că nu au fost întrunite elementele infracțiunii totodată consideră și că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Analizând probele apărării precum și materialele cauzei, cercetate adițional la solicitarea părților, ulterior expuse în decizia instanței de apel, Colegiul penal constată că instanța de apel corect a concluzionat că totalitatea acestor probe demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

După cum rezultă, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 4-5 din prezenta decizie.

Conform alin. (2) art. 427 Cod de procedură penală, temeiurile menționate la alin. (1) din prezentul articol pot fi invocate în recurs, doar în cazurile în care au fost înscrise în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Astfel, Colegiul consideră că, neutilizând calea de atac apelul, recurentul a omis dreptul de a declara recurs în această parte, deci, recursul declarat urmează a fi respins ca vădit neîntemeiat.

Având în vedere considerentele menționate în partea descriptivă a prezentei decizii și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale pertinente și relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar recursul ordinar declarat de avocatul Drăniceru Vasile în comun cu inculpatul, este vădit neîntemeiat.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Drăniceru Vasile în comun cu inculpatul, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2021, în cauza penală privind-l pe *ȘEREMET Ion XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 14 iulie 2021.

Președinte

Iurie DIACONU

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN